

GLAS SLOVENIJE

THE VOICE OF SLOVENIA

novice in zanimivosti iz slovenije, o slovincih v avstraliji in po svetu
news from slovenia, about slovenians in australia and around the world

ZA OBSTOJ SLOVENSKEGA JEZIKA IN KULTURE - ZA ŽIVLJENJE SLOVENSKE SKUPNOSTI V AVSTRALIJI - ZA VSE SLOVENCE!

Leto 9 / št. 172 - December 2001 Cena: \$ 5.00 Sydney - Avstralija <http://www.glasslovenije.com.au>

Vesele božične
praznike in
srečno novo leto
2002
vam želi uredništvo

Na seminarju slovenskih medijev iz tujine kar osem Avstralcev

LJUBLJANA/GLAS SLOVENIJE/Od 3. do 8. septembra je potekal v Ljubljani seminar za slovenske izseljenske novinarje in urednike iz tujine, ki sta ga pripravila Urad vlade za informiranje RS in Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu. Med štiriindvajsetimi udeleženci iz različnih držav je bilo osem avstralskih novinark in novinarjev radijskih in tiskanih medijev. Na fotografiji Avstralci s Tatjano Lesjak. Več na str. 4

Adrian Vatovec z Vladom Kreslinom na CD-ju s skladbo "Play With Fire"

ADELAIDE /GLAS SLOVENIJE/ - Morda še niste slišali: znani glasbenik iz Adelaide, **Adrian Vatovec**, slovenskih staršev sin, je napisal in skomponiral skladbo *Play With Fire*. Na CD-ju jo izvaja popularni slovenski (prekmurski) pevec Vlado Kreslin. Adrian, predstavnik druge generacije Slovencev v Avstraliji, je izredno aktiven v Slovenskem klubu. Za seboj ima pa tudi veliko glasbenih uspehov. Adrian se oglašva v angleški prilogi.

V tej številki še:
Dr. Boštjan Kobe s Queensland univerze prejel za svoje znanstveno delo prestižno nagrado avstralskega ministra za znanost in industrijo.

Urad za Slovence po svetu podelil priznanja

SYDNEY, MELBOURNE /GLAS SLOVENIJE/ - Priznanja za dolgoletno delo v avstralski slovenski skupnosti so prejeli:
- Mariza Ličan
- Slovenski šolski odbor NSW ob 25-letnici
- Klub Triglav Sydney
- Športno društvo St. Albans ob 20-letnici

Helena Drnovšek-Zorko zapušča Avstralijo

CANBERRA /GLAS SLOVENIJE/ - Odpravnica poslov v slovenskem Veleposlaništvu v Canberri Helena Drnovšek-Zorko v začetku leta 2002 zaključuje svoje petletno službovanje na Veleposlaništvu RS v Canberri.

Naročnine na Glas Slovenije podaljšane za tri mesece

Urednica Glasa Slovenije Stanka Gregorič se tokrat opravičuje, ker časopisa ni bilo tri mesece. Po seminarju novinarjev iz tujine v Ljubljani, si je namreč po desetih letih prvič privoščila daljši dopust. Po vrnitvi iz Slovenije pa so, tako kot drugim računalniškim imetnikom, po internetu kar deževali virusi (sreča, da sta lista naročnikov in tekst Glasa Slovenije zavarovana). Tokratni virus je bil (in še vedno se ga bojimo) prava groza, imenuje se WORM_BADTRANS.B, vrine se v vsak najmanjši kotiček računalnika. Glas Slovenije ima, tako kot sicer vsako izseljensko glasilo, finančne težave. Kmalu bo konec leta 2001 pa nekateri naročniki, ki bi morali poravnati naročnino že junija, tega še zdaj niso storili. Z rednim plačevanjem bi nam olajšali vsaj en del naših težav.

Ker Glas Slovenije ni izhajal septembra, oktobra in novembra 2001, smo datume plačanih naročnin podaljšali za tri mesece. Do kdaj je naročnina plačana je razvidno iz datuma na ovojnici (kuverti), v kateri vam pošiljamo časopis (Glej: Exp.: ...)

Uredništvo

MARIZA LIČAN
1942-2001

Po dolgi in hudi bolezni je v ponedeljek, 5. novembra 2001 v bolnišnici Liverpool v Sydneyju preminula dolgoletna radijska delavka in učiteljica slovenskega jezika

Mariza Ličan.

Polnih šestindvajset let je bila v službi na državni etnični radijski postaji SBS, kjer je skoraj do zadnjega pripravljala oddaje v slovenskem jeziku. Pred boleznijo je devetnajst let, kot učiteljica slovenščine, službovala na šoli v Bankstownu, enajst let pa je učila slovenščino v dopolnilni šoli Kluba Triglav. Dvajset let je bila članica Slovenskega šolskega odbora, od tega deset let predsednica. Pokopana je 9. novembra 2001 na sydneyjskem pokopališču Rookwood. Naj počiva v zasluženem miru!

Sožalje soprogu Milanu in ostalim žalujočim.
Uredništvo

Primer dobrega poslovnega sodelovanja 50807 km z Alpetourovim vozilom

LJUBLJANA/KRANJ /GLAS SLOVENIJE/ - V času bivanja v Sloveniji, je podjetje Alpetour (rent-a-car) iz Kranja omogočilo udeležencema seminarja iz Slovenske medijske hiše - Sydney, v dobri poslovni izmenjavi, uporabo njihovega vozila. Za sodelovanje se zahvaljujemo direktorju Janku Knafliču in Ivanki Gaber-Zupančič, še posebej pa Mitji Sneedi. Hvala tudi Tonetu Bulovcu, ki je pred časom vzpostavil prve stike med nami in Alpetourom. Podjetje Alpetour nudi, v sodelovanju s sydneyjsko potovalno agencijo Adriatic Adventure, najcenejši najem avtomobila (rent-a-car). Pri tem imajo obiskovalci iz Avstralije, ki omenijo Glas Slovenije, še poseben popust. Dostava po dogovoru. Pestra izbira osebnih vozil. Z Alpetourom se lahko dogovorite o nabavi vozila že pred potovanjem v Slovenijo. /Web: <http://www.alpetour.si>

Pokličite Adriatic Adventure na telefonsko številko (02) 9823 0022 ali Alpetour v Kranj na številko 0011-386-4-204 2011.

Nataša Škof razstavljala v Sloveniji, str. 18

Iz dnevnika
urednice
Stanke Gregorič

Seminarski teden v Sloveniji

To je prva številka po obisku Slovenije. Ne bo samo formalnosti radi, če se najprej in predvsem zahvalim Uradu vlade za informiranje in Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu za dobro organizacijo seminarja slovenskih novinarjev in urednikov iz tujine in za vso gostoljubnost, ki so nam jo nudili. V mojem in Florjanovem imenu srčna hvala! Premalo bi bilo besed če bi hotela opisati vse kar smo doživeli tisti teden. Toliko je bilo srečanj, starih in novih kolegov (poglobili smo tudi e-mail stike).

Vsekakor so takšna srečanja ne samo strokovnega pomena, so tudi trenutki čustvenosti. Ko si sežeš v roke z rojakom. Ko se odtujeni znova podomačiš. Ko deliš svoje izkušnje z drugimi. Ko iščeš oporo in pomoč pri tistih, ki ti to lahko nudijo.

Zanimivo: močno je bilo vidno, da so v slovenski politiki marsikje prevzele krmilo ženske, ki imajo drugačen pristop do dela in predvsem do našega, izseljenskega vprašanja.

Tu moram omeniti najprej in predvsem na prvem mestu **Magdaleno Tovornik**, državno sekretarko za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki ima za seboj veliko mednarodnih izkušenj, zdomski, zamejski in izseljenski problematiki pa se posveča z odrptim in velikim srcem. Omenila bi rada še ministrico za šolstvo, znanost in šport **dr. Lucijo Čok** (ki s seminarjem sicer ni bila posredno povezana), pa direktorico Urada vlade za informiranje **dr. Aljo Brglez**, njeno namestnico **Tatjano Lesjak**, ki je bila v imenu tega Urada z nami ves teden in skrbelo da je vse potekalo brezhibno (seveda skupaj z **dr. Zvonetom Žigonom** iz ekipe oziroma "posadke" gospe Tovornikove). Ob tem je treba še omeniti ministrici za kulturo in gospodarstvo, ki ju sicer nisimo srečali.

Dragica Bošnjak, novinarka Dela je bila z nami kadar je le mogla, proti koncu seminarja pa še **Ivan Cimerman** iz SIM. Tudi bivši urednik Rodne Grude **Jože Prešeren** nas je prišel pozdraviti, z njim pa še zdajšnja urednica **Vida Gorjup Posinkovič**. Seveda je bilo še veliko drugih prijetnih in koristnih srečanj, med katerimi moram vsekakor omeniti prijazen sprejem ansambla **Orlek iz Zagorja**. Fantje so slišali, da smo v Sloveniji na SLO TV in nas presenetili kar med predavanjem na Radiu Slovenija. Čez nekaj dni so za nas pripravili v Zagorju poseben "party", na katerem so nam tudi zaigrali in zapeli.

Kako zelo ceni Glas Slovenije, je gospa Tovornik izrazila večkrat in dala naše delo za primer drugim. Predstavili so nas tudi na TV Koper Capodistria, v Odmevih na TV SLO, v oddajah za Slovence po svetu (radio in televizija) in Magazin, v tedniku 7D in morda še kje. Upamo, da so pred nami nove in zanimive možnosti sodelovanja. Glas Slovenije pa je že doslej dokazal, da njegov pomen ni več in samo lokalnega (avstralskega) značaja, ampak da je medijsko sredstvo vseslovenskega-svetovnega pomena. Danes, ko sem tukaj v uredništvu znova obkrožena s časopisi, revijami, pismi, e-maili in ko so se na moji mizi znašli tudi novi časopisi in revije, sadovi seminarja, se rada spominjam vseh, ki so ponudili svoje gostoljubje, razumevanje, spoštovanje in prijateljstvo. Ostali mi bodo blizu srca!

Nepozabni osebni stiki

Tokrat je Slovenija zapustila v mojem srcu poseben pečat – brez jokavega domovinskega domotožja! Z vsemi svojimi čutili in zdravo sem doživljala srečanja s starimi kraji, z ljudmi iz preteklosti, s slovensko pokrajino, še posebej z Gorenjsko, s kulinariko in trgovsko ponudbo nasploh, pa še s čim. Dva meseca nisem imela nobenih zdravstvenih težav, bohinjske zaseke in slaščic (posebej v Mariboru) sem si privoščila kolikor sem le mogla (na kolesterol bom mislila v Avstraliji, kjer vsega tega ne bo, sem se tolažila). Kako zelo pa sem bila utrujena od dolgaletnega medijskega dela, govori dejstvo, da ves čas nisem prebrala niti enega samega časopisa ali revije, in se po seminarju izogibala tudi "službenega" srečanja z novinarji in z "vsakodnevnim politiko", saj sem čutila, da bom le na tak način znova prodobila moči za nadaljnje delo. Obiskala sem Sarajevo in med sedemdnevnim bivanjem na Ilidži me je potresel pogled na požgano predšolsko ustanovo, kjer sem pustila svojih mladih deset let, odkrila sem kako zelo se je po tej zadnji vojni v ljudi vrnilo sovraštvo in nestrpnost do drugačnosti – predvsem do druge vere. Gostoljubje, ki so mi ga nudili sorodniki, novi prijatelji in prijatelj iz mladih dni, je znova potrdilo, da naša medsebojna čustvovanja ne morejo izriniti ne čas in ne oddaljenosti. Vsem iz vsega srca hvala! Od enega do drugega sva s Florjanom prevozila 5807 km v tridesetih dneh z **Alpetourjevim vozilom**. Seveda sva si ob tem imela priložnost še enkrat ogledati lepote sedanje Slovenije, kar se že odraža na naših internetnih straneh in v Glasu Slovenije. Upam, da vam bomo lahko tudi v bodoče prinašali kanček teh doživljanj.

In še dobri in slabi – "praktični spomini" na Slovenijo

– Najboljša in najcenejša Rent-a-Car kompanija **Alpetour** iz Kranja
– Proti kašlju, bronhitisu, za kadilce **Santasapina** – naravni sirup iz smrekovih vršičkov se dobi v nekaterih lekarnah. Santasapina proizvajajo v Švici po receptu dr. Alfreda Vogla in je pridobljen iz svežih smrekovih vršičkov, zgoščene naravnega hruškovega sirupa, nerafiniranega rjavega sladkorja in medu. Odlično!

– **Biotin** tablete, hranilo, potrebno za nastajanje keratina. Zmanjšujejo lomljivost nohtov in nastajanje prhljaja na lasišču (dve tabletki na dan za žvečenje). Deluje!

– **Immunal** kapljice za zvečanje odpornosti organizma. Zanesljivo pomagajo! So naravni sok ehinaceje, krepijo obrambne sposobnosti pri okužbah, pri prehladu, pri preprečevanju gripe itd.

– **Vitanova** Krkini vitamini različnih okusov (to so pastile brez sladkorja), so dopolnilo k hrani in vsebujejo najpomembnejše vitamine potrebne za dobro počutje.

– **Propain**, propolis razpršilo preprečuje razne infekcije.

– Spodnje perilo za ženske raznih svetovnih znamk, še posebej majice in odlične bombažne bikini hlačke za debelejšje postave, vse z **elastinom**. Niso poceni. Dobijo se v Maksi-marketu v Ljubljani (in seveda tudi drugje). Spalne srajce, pidžame, jutranje halje - oh! Krasne toda drage.

– Hlačne nogavice in dokolenke **Prebold** (neverjetno trpežne, lahko jih nosite več tednov). Dokolenke imajo posebno široko in rahlo elastiko za debelejšje postave. Hlačne nogavice Cat Style (Den 20) s čipkastim všitkom več kot odlične.

– **E. Leclerc**-samopostrežna trgovina (francoska), take nimamo niti v Avstraliji. Nahaja se v Ljubljani, med Rudnikom in Škofljico (prehrambeni izdelki, mesni in suhomesnati proizvodi, razne vrste kruhov, peciva itd. itd.) – izbira!!!

– **Domači krofi** z marelično marmelado v Mercatorjevih samopostrežbah (kot doma narejeni).

– Najboljše **mariborske slaščičarne**, še posebej **Romansa** (stranska ulica iz Radvanjske ceste).

– Najboljša **zaseka - bohinjska** (mesnica v Bohinjski Bistrici).

– **Konfekcija** predraga za avstralski dolar.

– **Knjige drage! Spominki dragi!**

– Odlična hrana skoraj v vseh gostilnah; v Mariboru v verigi restavracij **Panda** kosilo šte za 5 dolarjev.

– **Blejska sramota**: vozički, ki vozijo okoli jezera, izpodrinili tradicionalne "fijakarje". Na vozičkih slike nilskih konjev (!), reklama kakšne banke? ali ne - sramota! V "mondenem" delu Bleda, pod hotelom Park, trgovina s športno in zimsko opremo – **Koala Sport**, v izložbi akubra klobuk, plišasta koala (kaj ima koala, tropska žival, opraviti z zimskim športom, in kaj z Bledom, in kaj z Slovenijo?). Namesto butikov (včasih jih je bila v tem mondenem delu Bleda cela vrsta) za razne ukuse turistov, veriga trgovin: s šolskimi potrebščinami, otroškimi igračkami (lepo vas prosim!), v trgovini s spominki (naj bi bili slovenski) še vedno veliko spominkov in spominov na rajsko Jugoslavijo, za povrh pa še veliko angleškega in drugega kiča. Edina uteha: še vedno najboljše **blejske kremne rezine** (kremšnite).

– **Birokracija** še vedno obstaja; na občinah (za potni list ali osebno izkaznico) pred vrati še vedno gneča in prepiri. V Avstraliji se tem rečem streže s številkami (izklicevanjem).

– V večino **trgovin** je še vedno obvezno prinesiti s seboj polivinilne vrečke (ali pa v trgovini plačati nove); ponekod pa vam prodajalka postavi na prodajno mizo artikel, tudi kakšno darilce, ne da bi ga sploh zavila (osebna izkušnja v mariborskem "mondenem" City-ju) ali pa vam v trgovini v Gosposki ulici na blagajni porinejo majhno vrečko slabe kvalitete, iz katere vam zletijo na tla pri prvem koraku na cesto, celo paket čajev, paket čokolade "after eight" in jogurt. S takšnimi vrečkami v Evropo? Jezna! ... v slaščičarno seveda!

Povratek?

V trenutkih slabosti, zdaj, ko sem spet v Avstraliji, razmišljam o vrnitvi. Morda na Pokljuko, ki se mi je najgloblje vsadila v srce. Kljub vsemu je življenje v Sloveniji drugačno; ljudje obiskujejo koncerte, gledališče, opero; prijatelji se skoraj vsakodnevno družijo, se veselijo, potujejo, obiskujejo dobre slovenske gostilne, odhajajo skupaj na dopust in večina ima zelo visok življenjski standard (preplez hiše, vikende, prikolice na morju, avtomobile). Toda ... koliko okroglih miz je že bilo na temo ali bodo izseljenci še kdaj našli pot v Slovenijo in pod kakšnimi pogoji. Da naša domovina nima izdelane strategije v primeru vračanja je jasno. Za nas ni izdelanega nobenega gradiva, nasveta, pomoči. Res, Slovenija bi morda hotela mlade moči, drugo, tretjo generacijo ... kaj naj bi pridobila z nami, ko je po drugi strani tako zelo zmaterializirana in usmerjena v pridobitništvo.

Nudi nam lahko ... morda samo sanje! *Vaša Stanka Gregorič*

Pišete nam

Spoštovani!
Prilagava naročnino za naslednje leto. Čestitava vama za vajino delo in vama želiva še nadalje uspeha pri izdaji obširnega in tako zanimivega lista tukaj med nami Slovenci. Lep pozdrav
Jože in Rosa Pliberšek
Oyster Bay - Sydney

Dear Stanka,
I would like to thank you again for the well presented and informative Glas Slovenije. Reading it I feel very close to Slovenia, the beautiful country, which my parents and I loved very much.
It is interesting to read what many successful Slovenians immigrate and achieved here. You and Florjan should hold the flag. With kind regards
Ellen Votrobec, Sydney

Dragi naši!
... Vsem sem res hvaležen za trud in delo, ki ga vlagate v to delo, da časopis lahko sploh izhaja. V imenu moje družine in v mojem osebnem, vam za bodočnost želim polno dobrega zdravja in pa toliko sreče, da bi jo še zvestim bralcem kaj navrgla. Lep pozdrav in srečno.
A. Grmek, Canberra

Spoštovani!
Žaradi finančnega problema ne morem obnoviti naročnine in vas prosim, da mi ga začasno ne pošiljate. Če se pa denarna situacija izboljša pa se ga bom zopet naročil. Brez zamere. Lepo vas pozdravljam -
dolgoletni naročnik in vaš zvesti bralec iz NSW
Uredništvo: Spoštovani zvesti naročnik, sporočamo vam, da vam bomo še naprej pošiljali Glas Slovenije.

Pišete nam!

Pozdravljena g. Stanka in g. Florjan!

Cooma: Franci Bresnik v pogovoru z urednico Glasa Slovenije leta 1996

Čas je da poravnava letno naročnino in vaju obenem lepo pozdravljava. Veseli naju, da je čtivo in priprava tako iskrena, odlično pripravljena, bogata, novic od doma in nestran-karska. Resnično priznanja vredno. Po 51-tih letih v Avstraliji, se človek privadi, se vživi v usodo in sprejme nove navade in razmere. Vendar se nikoli ne more zamenjati s tistim kar si in od kod prihajaš. Kulturnega bogastva, prelepih slovenskih pesmi, vere, spoštovanja in ljubezni do domačega. Vredno je čestitati našim slovenskim frančiškanom ob času obhajanja 50-letnice, za njihovo delo, predvsem pa za izhajanje mesečnika Misli. Veliko bi človek lahko napisal, toda verjetno je bolje deliti pohvale kot pa se spuščati v resnice in jih povedati. Hvala Bogu, da smo si različni. Vama, Stanka in Florjan hvala za požrtvovalno delo. Pozdrav in najboljšje želje iz Coome - kraja, kjer slovenska zastava neprestano plapola.
Franci Bresnik, Cooma

Spoštovani!
Pošiljam naročnino in se zahvaljujem za lepo urejen Glas Slovenije. S prisrčnimi pozdravi
Milan Prešeren
Južna Avstralija

Gospa Gregorič!
Pošiljam ček za naročnino. Hvala za redno pošiljanje in vam za dobro delo.
F. Mavko, NSW

Uspešno Stičišče avstralskih Slovencev www.glasslovenije.com.au

Piše Florjan Auser - urednik

Našo internetno stran redno obnavljamo. Oglejte si najnovejše, tudi fotografije iz naše prelepe Slovenije in s seminarja novinarjev (kliknite na labode). Dodali smo tudi posebno stran z povezavami na državne ustanove v Sloveniji. Tudi časopis Glas Slovenije je zdaj na straneh Stičišča v PDF formatu. Dostop z geslom, za geslo pokličite uredništvo. Pišete nam! Stičišče ima 12.000 različnih linkov - povezav. In kdo nas bere? Saj ni za verjeti - iz 42tih držav. V našem spisku so obiskovalci navedeni takole:

Australia, Slovenia, Austria, Croatia, Canada, Italy, Argentina, Netherlands, Non-Profit Organization, Mexico, Sweden, Finland, Poland, Belgium, US Military, United Kingdom, Germany, US Educational, New Zealand, Japan, Saudi Arabia, France, and Herzegovina, Yugoslavia, United States, Uruguay, Hungary, Spain, Switzerland, Bulgaria, Brazil, India, Iceland, Norway, Philippines, Taiwan.

Drage naročnice in naročniki,
naj vam božični prazniki prinesejo duševno blagostanje. Leto, ki prihaja pa naj vam pred vrata pripelje bogata darila: zdravja, sreče, uspehe in ljubezni. Ostanite z nami!

Veleposlaništvo Republike Slovenije Canberra
Odpravnica poslov:
Helena Drnovšek Zorko
Drugi sekretar:
Marko Polajžer
Advance Bank Centre - Level 6
60 Marcus Clarke Street
Canberra City
Telefon: (02) 6243 4830
Fax: (02) 6243 4827
Embassy of Republic of Slovenia
P.O.Box 284 Civic Square
Canberra ACT 2608
Domača stran na internetu:
<http://slovenia.webone.com.au>
E-mail:
embassyofslovenia@webone.com.au
Veleposlaništvo je odprto vse delovne dni od 9.00 - 17.00
uradne ure so od 10.00 - 14.00

Konzulat Avstralije
Častni konzul
Viktor Baraga
Trg Republike 3/XII,
Ljubljana 1000 Slovenija
Telefon: + 386 1 425 4252
Fax: + 386 1 426 4721

Republika Slovenija
Ministrstvo za zunanje zadeve
Urad Republike Slovenije za Slovence in po svetu
Magdalena Tovornik
državna sekretarka
Gregorčičeva 25
1000 Ljubljana Slovenija
Tel: + 386 1 478 22 91
Fax: + 386 1 478 22 96
E-mail: urad.slovenici@gov.si

Slovenska izseljenska matica
Cankarjeva 1/II, p.p. 1548
1001 Ljubljana, Slovenija
RODNA GRUDA
Tel.: + 386 1 241 02 86
Fax: + 386 1 425 16 73

Slovenian Media House
SLOVENIAN MEDIA HOUSE - GLAS SLOVENIJE: časopis Glas Slovenije - Slovenska TV 31 Sydney - Web; Manager: Florjan Auser; Glas Slovenije izdaja Slovenian Media House; glavna in odgovorna urednica: Stanka Gregorič; Glas Slovenije ustanovljen leta 1993. Je nedobičkonosen časopis; mnenja izražena v njem ne predstavljajo vedno mnenja uredništva - avtorji sami odgovarjajo za svoje prispevke (največ do 300 besed ali četr strani); vse pravice pridržane; ponatis ali uporaba celote ali posameznih delov dovoljen kadar je naveden vir (Glas Slovenije); Glas Slovenije nudi informacije o Slovencih v Avstraliji, Sloveniji in po svetu; izhaja enkrat mesečno; letna naročnina \$50.00 + \$ 5.00 GST; polletna - \$ 30.00 + 3.00 GST; letna naročnina v prekmorske države (letalska pošiljka) \$ 100.00. Pokrovitelji: od \$ 500.00 navzgor - Cenik oglasov v upravi. Mali oglasi: do 20 besed \$ 10.00; vsaka naslednja beseda 50 centov; fotografija dodatnih \$ 10.00. Glas Slovenije tudi na internetu - dostop z geslom.
NASLOV: SLOVENIAN MEDIA HOUSE - GLAS SLOVENIJE P. O. Box 167 Winston Hills NSW 2153 Australia - telefon: (02) 96749599
Fax: (02) 96749588 E-mail: ovenia@zeta.org.au **STIČIŠČE AVSTRALSKIH SLOVENCEV na internetu: <http://www.glasslovenije.com.au>**

Na seminarju slovenskih novinarjev iz tujine osem avstralskih, med njimi tudi predstavnika Slovenske medijske hiše - Sydney

Ljubljana, 3. - 8. september 2001

Piše Stanka Gregorič

Med štiriindvajsetimi udeleženci seminarja za izseljenske novinarje, ki sta ga pripravila Urad vlade za informiranje (UVI) in Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu pri Ministrstvu za zunanje zadeve RS (Urad), je bilo kar osem prijavljenih - in izbranih, ki se manj ali več udeležujejo na medijskem polju slovenske Avstralije: **Elica Rizmal** urednica slovenskih radijskih oddaj SBS Melbourne; **Meta Lenarčič**, urednica slovenskih oddaj na Radiu 3 ZZZ v Melbourne; **Stanka Gregorič** in **Florjan Auser** iz Slovenske medijske hiše Sydney; iz vrst druge generacije pa **Rosemary Poklar** iz Adelaide; **Evelyn Kojc**, ki sodeluje na radiu 3 ZZZ Melbourne; **Lenti Lenko** kot sodelavec na slovenskih radijskih oddajah 3 ZZZ in SBS v Melbourne in občasni dopisnik Glasa Slovenije ter **Tania Smrdel** z Radia SBS Sydney.

V ljubljanskem hotelu M, kjer smo bili vsi udeleženci seminarja nameščeni, in kjer nas je sprejel **dr. Zvone Žigon** iz Urada, se je seminar tudi pričel v ponedeljek, 3. septembra. Najprej je o poteku seminarja spregovorila namestnica direktorice UVI **Tatjana Lesjak**. Za tem smo se "za okroglo mizo" seznanili s položajem medijev v Sloveniji. Govorili so **Alja Brglez**, direktorica UVI, direktorica Inštituta za raziskovanje medijev **Janja Božič-Marolt**, **Grega Repovž**, novi predsednik Društva novinarjev Slovenije in direktor informativnega programa POP TV **Tomaž Perovič**.

Popoldne prvega dne so nas v prostorih dnevnika *Delo* izredno gostoljubno sprejeli **Dragica Bošnjak**, **Lada Zei**, ki pripravlja internetni *Delofax* ter glavni in odgovorni urednik *Dela* **Mitja Meršol**. Med izredno živahnim pogovorom se je rodilo tudi nekaj idej, predlogov in obljub. **Stanka Gregorič** je izročila **Mitji Meršolu** zadnji številki *Glasa Slovenije*. Za tem pa je gospod **Meršol**, na predlog **Florjana Auserja** naj bi namreč *Delo* ponudilo Slovincem po svetu občasno eno stran, kamor bi lahko pisali o dosežkih in znamenitih Slovincih po svetu, to tudi objubil.

V naslednjih dneh so nas sprejeli (in nam posvetili kar precej svojega časa) **dr. Dimitrij Rupel**, minister za zunanje zadeve RS; **Magdalena Tovornik**, državna sekretarka Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu; na ministrstvu za obrambo minister **dr. Anton Grizold** in drugi; **Barbara Sušnik**, sekretarka parlamentarne komisije za Slovence po svetu, nam je pokazala prostore državnega zbora; direktorica UVI **Alja Brglez**; direktor STA gospod **Labernik**; **Brane Bergant** in **Uroš Lipušček** s TV SLO; **Janja Kovačič**, urednica *Magazina* na TV SLO; novinarka z Radia Slovenija (vključno **Maca Švabič**, ki že dolgo vrsto let poroča za SBS radio v Avstralijo); ministrski svetnik **dr. Potočnik**, šef skupine za približevanje Slovenije v Evropsko unijo nam je razložil argumente ZA in PROTI; **Rozina Švent** v NUK-u in drugi.

Maca Švabič je posnela z nami poseben intervju za oddajo Slovinci po svetu. **Nada Ravter**, mariborska novinarka nas je predstavila v tedniku *7D*, o nas pa so govorili tudi v *Odmevih na Radiu Slovenija* in na *TV Koper*. Seveda ni manjkal niti članek v *Delu*, ki ga je napisala **Dragica Bošnjak**, novinarka, ki že več desetletij neumorno spremlja izseljenske usode.

V Ljubljani smo obiskali tudi studio **Radia Ognjišče**, v Koprju pa uredništvo *Primorskih novic*. Posebej pristrčen je bil obisk na **RTV Koper Capodistria** in s škofom **Metodom Pirihom**. Ogledali smo si **Križni hodnik**, film o frančiškanih nam je v minoritskem samostanu, ki letos slavi 700. letnico, pokazal pater **Mirko Ugršič**.

V Trstu smo se v uredništvu *Primorskega dnevnika* pogovarjali z direktorjem **Bojanom Brezigarjem** in s predsednikom Sveta slovenskih organizacij **Sergejem Pahorjem**, tu nas je pozdravila tudi generalna konzulka RS v Italiji **Jadranka Šturm Kocjan**. Srečali smo se še z uredniki *Novega glasa*, *Matajurja* in *Mladike* ter si ogledali prostore **TV RAI**.

Slovenski župan občine Repentabor **Alessi Križman** nas je povabil na slovesno kosilo.

Seminarški teden se je zaključil kar prehitro. V soboto, 8. septembra smo se zbrali na zaključnem srečanju v hotelu M. Tu so spregovorili: **Magdalena Tovornik**, **Tatjana Lesjak**, **dr. Zvone Žigon**, **Alja Brglez** in drugi. Udeleženci seminarja iz Avstralije, Argentine, Kanade, ZDA, Nemčije, Švice, Švedske, Hrvaške in BiH pa smo se vsak posebej zahvalili organizatorjem in predvsem našima spremljevalcema **Tatjani** in **Zvonetu**.

Magdalena Tovornik

Alja Brglez

Tatjana Lesjak

dr. Zvone Žigon

Iz pisma dr. Zvoneta Žigona, svetovalca vlade, po seminarju:

"V upanju, da nam bodo skupaj preživeli dnevi ostali v prijetnem spominu, Vas lepo pozdravljam!"

Uspešnosti seminarja

- Dober občutek, da se z novim vodstvom v Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu dogaja več pozitivnih premikov.
- Brezhibna organizacija obeh organizatorjev.
- Nove strokovne izkušnje.
- Izmenjava izkušenj.
- Gostoljubje.
- Srečanje z ljudmi na pomembnih pozicijah, pogovori, veliko informacij.
- Novi kontakti in izmenjave (revij in časopisov).
- V našem primeru osebni kontakti z že sodelujočimi (n.pr. po e-mailu).
- Stik z domovino, boljša predstava današnje Slovenije.
- Priložnost, da so mladi spoznali Slovenijo.

Pripombe in predlogi

- Urnik preobremenjen (celo mlajši niso mogli, zaradi preutrujenosti, slediti predavanjem in pogovorom v popoldanskih urah); morda več dni za seminar.
- Škoda da ni bilo povezave s srečanjem v Kranjski gori (o kulturnoumetniški dejavnosti Slovencev po svetu).
- Morda več konkretnih delavnic (n.pr. jezikovne)
- Seznanjanje z novim slovenskim pravopisom.
- Debate o copyright.
- Razne obojestranske debate o tem kako slovenski mediji poročajo/poročati v tujini.
- Na licu mesta več konkretni obojestranskih dogovorov o sodelovanju in izmenjavah.
- Po seminarju - poročanje o seminarju ("domača naloga"-udeležencev).
- Pogovori v smeri: slovenska javnost naj bi izvedela več o uspešnih Slovincih po svetu, o njihovih aktivnostih itd., poročanje iz sveta v Slovenijo (ne več prostovoljno, prispevki naj bi bili plačani).
- Kriterij za izbiro kandidatov bi moral biti strožji.
- Seminarji bodo brezplodni, če ne bo več finančne pomoči slovenskim medijem po svetu.

Konferenca o kulturnoumetniški dejavnosti Slovencev po svetu

Gozd Martuljek, 18 - 21 september 2001

Piše Florjan Auser

Po seminarju slovenskih novinarjev iz tujine smo izvedeli, da bo potekal v drugi polovici septembra v hotelu Špik v Gozdu Martuljku mednarodni posvet o kulturnoumetniški dejavnosti Slovencev po svetu. Konferenca, ki jo je organiziral **Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti - Inštitut za slovensko izseljenstvo v Ljubljani**, sem se udeležil 21. septembra oziroma tretjega - zadnjega dne. Srečanju je predsedoval **dr. Zvone Žigon**. Vrstili so se referati posameznih raziskovalcev slovenskega izseljenstva, predstavnikov ministrstev RS, svoje mnenje pa sta izrazila tudi **Magdalena Tovornik**, državna sekretarka za Slovence v zamejstvu in po svetu ter **Franč Pukšič**, poslanec Državnega zbora in obenem predsednik parlamentarne komisije za Slovence v zamejstvu in po svetu. Skoraj vsi so si bili edini, da je potrebno bolje prisluhniti potrebam Slovencev, ki ne živijo v matični domovini, in teh naj bi nas bilo (po mnenju nekaterih) kar 500.000. Vsa predavanja in drugo gradivo bo natisnjeno v posebnem zborniku. V referatih so se udeleženci dotikali kulturnopolitične, folkloristične, etnološke ter socialne problematike izseljencev.

Tako je **Breda Čebulj-Sajko**, iz Inštituta za slovensko izseljenstvo ZRC SAZU v kratkem referatu podala svoje gledanje na kulturnoumetniško dejavnost Slovencev v Avstraliji. Njen referat je imel dva dela (material konference): v prvem je avtorica prikazala vzpon kulturnoumetniške dejavnosti predvsem v primeru dveh sydneyjskih slovenskih društev, tj. Slovenskega društva Sydney in Slovenskega kluba Triglav v času njenega vzpona v sedemdesetih in v prvi polovici osemdesetih let. V drugem delu referata pa se je zrcalilo predvsem današnje stanje obeh društev na osnovi zbiranih informacij iz slovensko-avstralske periodike, ki še izhaja. Po mnenju Čebuljeve se v primerjavi s tremi desetletji nazaj ravno v kulturno-umetniški dejavnosti avstralskih Slovencev, tokrat tudi druge generacije, kaže nagel zaton slovenske tradicije v društvenem in vsakdanjem življenju. Glede na starost prvih povojnih emigrantov, ki so čedalje redkejši obiskovalci društvenih prireditev, njihovi otroci pa so predvsem Avstralci, šele nato Slovenci, bi kazalo predvsem slednjim s strani slovenske države nameniti ustrezno, sodobno kulturno-umetniško ponudbo. Čebuljeva tudi meni, da bi le na ta način slovenska kultura v njihovih očeh prerasla stereotip alpske kulture narodnih noš in potice in postala zanimiva tudi za njih in njihove potomce, ki so navsezadnje še poslednji nosilci slovenstva v Avstraliji.

Milena Domjan (poznamo jo tudi pod priimkom **Cerar**), svetovalka slovenske ministrice za kulturo, je med drugim govorila o kulturnih programih, ki jih sponzorira matična država.

V svojem referatu je zapisala, da se prednostno podpirajo projekti, ki pomenijo razvoj lastne ustvarjalnosti zamejcev in izseljencev. Razčlenila je način financiranja, poleg vsega pa bi bilo potrebno še:

- * izboljšati komunikacijo med vsemi dejavniki civilne družbe (društvi), ki se v Sloveniji ukvarjajo s to problematiko;

- * večjo pozornost bi bilo potrebno posvetiti direktnemu komuniciranju s slovenskimi skupnostmi v tujini;

- * skrbno bdeti nad kulturno produkcijo in njenim pretokom, pa tudi spodbujati delovanje že obstoječih institucij oziroma vzpodbujati nastajanje novih institucij (n.pr. arhivov in muzejev v prekomorskih deželah). Posebno pozornost bi bilo potrebno v kratkoročnem obdobju posvetiti ohranitvi arhivskega gradiva;

- * posebno skrb je potrebno posvetiti tretji generaciji, prisluhniti njihovim pobudam,

- * zagotoviti integracijo vseh Slovencev v slovenski intelektualni prostor, ki bi jih morali obravnavati, predvsem pa čutiti svojo entiteto, ne pa kot nekaj tujega;

- * doseči posebno obravnavo teh kulturnih programov, ki jih ni mogoče deliti na institucionalno in ljubiteljsko kulturo;

- * doseči širšo medijsko prisotnost dosežkov slovenskih izseljencev v domovini in boljše informiranost (v obe smeri).

- * pospeševati kontinuirano jezikovno izobraževanje, pretok slovenskih knjig in skrbeti za prevajanje slovenske literature v tuje jezike, predvsem jezike, ki jih obvladajo slovenski potomci;

- * še naprej izgrajevati skupni slovenski duhovni in kulturni prostor z vzpostavljanjem kontinuitete v posameznih kulturnih okoljih, s čemer vsi Slovenci prispevajo v narodovo zakladnico;

- * začeti z intenzivnejšimi pripravami na čas, ko se bo uveljavila Evropa regij;

- * pri implementaciji kulturne politike bolj izkoriščati različne instrumente, ki so v sistemu na voljo (častni konzuli, DKP-ji, koordinacije);

- * da se člani in določila podzakonskih aktov v primeru Slovencev po svetu razlagajo bolj fleksibilno, upoštevajoč specifično delovanja slovenskih organizacij po svetu;

- * kulturni programi, pripravljene za izseljence naj bi potekali tudi na nekoliko višji ravni, n.pr. poljudnoznanstvena predavanja, razstave, predstavitev publikacij za izseljence, itd.

Milena Domjan je bila tudi mnenja, da prihaja čas, ko bo "področje Slovencev po svetu potrebno intenzivneje povezati in nadgraditi z drugimi sferami (gospodarstvo, turizem, itd).

Mnenje

Lev Detela na rob konferenci o kulturnoumetniški dejavnosti izseljencev v Gozdu Martuljku, v *Sobotni prilogi* dnevnika *Večer*, članek pod naslovom:

Odpisani ali pripisani Slovenci v svetu?

Slovenska beseda z nostalgijo

Lojze Ozmeč (iz Berlina) med Elico Rizmal /levo/ in Stanko Gregorič /Foto: Nada Ravter/

LJUBLJANA – Novinarica mariborskega *Večera* Nada Ravter, je v tedniku *7D* objavila gornjo sliko in članek pod naslovom *Slovenska beseda z nostalgijo*. V njem je predstavila nekaj udeležencev seminarja novinarjev iz tujine, med njimi **Mirka Vasleta** iz Argentine, **Lojzeta Ozmeča** iz Berlina, **Stanko Gregorič** in **Florjana Auserja** iz Sydneyja, **Elico Rizmal** iz Melbournea in **Vido Košir** iz ZDA.

Nove izmenjave z zamejskimi časopisi

Glas Slovenije je imel že do sedaj izmenjavo z različnimi časopisi in revijami iz Slovenije: *Novi tednik* (Celje), *Primorske novice* (Koper-Nova Gorica), *Večer* (Maribor), *7D* (Maribor), *Jana* (Ljubljana), *Delofax* (Ljubljana), *STA* (Ljubljana), *Demokracija* (Ljubljana); iz zamejstva: *Naš tednik* (Celovec), *Nedelja* (Celovec), *Novi glas* (Trst); iz drugih kontinentov: *publikacija SRCA* (ZDA), *Svobodna Slovenija* (Argentina), *Glasiło* (Kanada).

Nove izmenjave: *Novi Matajur* (Čedad-Videmska pokrajina), *Mladika* (Trst), *Porabje* (Monošter) in *Dom* (Udine-Beneška Slovenija).

Nova sodelovanja Slovenija-Avstralija-Zamejci

V naslednjem letu bo **Slovenska medijska hiša - Sydney** sodelovala z **Znanstvenoraziskovalnim središčem Republike Slovenije - Koper**, s **TV-Koper Capodistria** in s televizijo **RAI - Trst** (slovenski program) ter s **slovenskimi verskimi središči v Avstraliji**.

Pri raziskovalnem delu bo poudarek na ohranjanju avstralske slovenske zgodovine, vključno z znanimi in uspešnimi posamezniki; prva, druga in tretja generacija.

V okviru teh raziskav bosta v naslednjem letu dopotovala v Avstralijo **dva znanstvenika**, eden iz Kopra in drugi iz Trsta.

Več v naslednjih številkah *Glasa Slovenije*.

S hvaležnostjo

V času seminarja in najine poti po Sloveniji, pa tudi po BiH, sva doživela toliko nepozabnih, lepih, drobnih utrinkov.

Organizatorjema seminarja, Uradu vlade za informiranje in Uradu za Slovence po svetu HVALA!

HVALA tudi vsem sorodnikom, starim in novim kolegom, prijateljem ter znanecem, ki so skrbeli, da je bilo najino bivanje v Sloveniji ugodno. Prelivala naju je sreča dobrodošlih objemov, skrbi in toplih besed.

Tudi sreča Domovine.

Stanka Gregorič
Florjan Auser

Število Slovencev se skokovito zmanjšuje - rodnost najmanjša v Evropi

Ljubljana/Delofax/ - Slovenke rojevajo pre malo otrok, da bi ohranjale enako število prebivalcev - da bi bila zagotovljena enostavna reprodukcija. Rodnost upada sicer že zadnjih sto let, vendar so magično število 2,14 otroka na žensko prebili že v 70. letih. V povprečju danes rodi Slovenka samo 1,2 otroka, kar pomeni tudi upadanje števila prebivalstva slovenske narodnosti. Čez 20 let bo 150 tisoč Slovencev manj kot danes, čez 50 let bodo skorajda prepolovljeni, leta 2100 pa naj bi jih bilo samo še pol milijona. Če se v Sloveniji zniža število slovenskega prebivalstva z dveh milijonov na enega in pride milijon priseljencev, bo težko ohraniti slovenski jezik. V takšnih razmerah bi bilo za pričakovati, da bi se politiki jasno opredelili do teh vprašanj in prav oni nosijo odgovornost za vse to, saj gre za resno nacionalno vprašanje, meni dr. Janez Malačič, profesor na Ekonomski fakulteti v Ljubljani.

Na kratko

Premier Janez Drnovšek pravi, da se dobro počuti, toda zdravniški konzilij sumi, da ima raka na pljučih.

Delegati kongresa NSi so Andreja Bajuka znova izvolili za predsednika stranke, Lojze Peterle pa je postal predsednik sveta NSi.

Novi zakon: v prostore Državnega zbora bo odslej dovoljen vstop le osebam, ki so dostojno oblečene. Tudi kajenje je prepovedano.

V Idriji obeležili 100-letnico ustanovitve prve realke na Slovenskem.

Ljubljanske uršulinke bodo kmalu odprle otroški vrtec.

Osrednja vlada Bosne in Hercegovine in Črna gora sta prepovedali uvoz slovenske govedine v obe državi.

V Galeriji TR/3 so odprli sejem antikvitete. Predstavili so tudi prvega slovenskega starinarja Antona Demšarja.

Novi veleposlanik ZDA v Sloveniji je Johnny Young.

Merkurjeva internetna trgovina ponuja 3000 izdelkov; letos novembra je slavila eno leto delovanja.

Na 4. Slovenskem festivalu vin (odprt 23. novembra), se je predstavilo več kot 125 vinarjev, vinogradnikov in vinskih kleti iz Slovenije in zamejstva.

Katoliška cerkev se je opravičila avstralskim domorodcem

VATIKAN, 22. NOVEMBRA /STA/ - Katoliška cerkev je v posebnem dokumentu, ki ga je podpisal papež Janez Pavel II. in so ga objavili na spletni strani Svetega sedeža, izrazila obžalovanje in se opravičila avstralskim domorodcem-Aboriginom in ostalim avtohtonim prebivalcem območja Oceanije za napake, ki so jih njeni predstavniki storili v odnosu do njih. Poglavar rimskokatoliške cerkve je dokument, imenovan *Ecclesia in Oceania*, pripravil na podlagi sklepov in predlogov škofovske sinode, posvečene Oceaniji, ki je potekala med 22. novembrom in 12. decembrom 1998. V omenjenem dokumentu Svetega sedeža med drugim piše, da sta danes identiteta in kultura avstralskih domorodcev "resno ogroženi", katoliška cerkev pa ob tem tudi napoveduje, da bo nudila podporo vsem avtohtonim prebivalcem, ki si prizadevajo za pravično priznanje njihove identitete in pravic.

Vlada v izjavi izraža obžalovanje tragičnih dogodkov iz polpretekle zgodovine

LJUBLJANA/RAZNI MEDIJI/ - Vlada RS je ob sprejemanju celovitega načrta ureditve grobišč množičnih povojnih pobojev ter ob obravnavi zakona o vojnih grobiščih sprejela posebno izjavo, s katero izraža svoje obžalovanje tragičnih dogodkov iz polpretekle zgodovine, ob razpravi o zakonu o vojnih grobiščih in ob spoznanju razsežnosti tragičnih dogodkov neposredno po koncu druge svetovne vojne pa se zavezuje, da na civiliziran način prispeva k ureditvi temnih strani iz narodove zgodovine. Vlada je pripravila tudi predlog zakona o vojnih grobiščih za drugo obravnavo v DZ, katerega pglavitni namen je celovita in enotna ureditev varstva grobišč vseh med vojno ali zaradi vojne umrlih oseb.

Magdalena Tovornik v ZDA

NEW YORK, 23. NOVEMBRA /STA/ - Državna sekretarka za Slovence v zamejstvu in po svetu Magdalena Tovornik se je najprej mudila v Clevelandu, kjer je začela vrsto obiskov pri ameriških Slovencih. Tovornikova, ki je turnejo končala v New Yorku, se je najprej srečala z nekdanjim županom Clevelanda in guvernerjem zvezne države Ohio, zveznim senatorjem republikancem Georgeom Voinovichem in Avgustom Pustom.

Slednjega je ameriški predsednik George Bush oktobra imenoval za člana zvezne komisije za ohranjanje ameriške kulturne dediščine po svetu. Tovornikova je skupaj z generalnim konzulom obiskala še slovenske skupnosti v zveznih državah Pennsylvania, Colorado, Wisconsin, Minnesota, Illinois in New York.

O zgodovinskem pomenu Demosa deset let po osamosvojitvi

MARIBOR/VEČER/ - Na Pedagoški fakulteti Univerze v Mariboru je bil dvodnevni mednarodni znanstveni simpozij z naslovom Demokratična opozicija Slovenije (Demos) - ob deseti obletnici osamosvojitve Slovenije. Na njem je 23 zgodovinarjev, politologov in novinarjev spregovorilo o zgodovinskem pomenu Demosa, zlasti pri ustanavljanju neodvisne slovenske države. Uvodni nagovor simpozija je pripadel nekdanjemu predsedniku Demosa in Socialdemokratske stranke Slovenije Jožetu Pučniku, ki je poudaril pomen zgodovinske ocene Demosove vloge.

Mešani pevski zbor Obala uspešen na Dunaju

DUNAJ/DNEVNIK/ - Na 18. mednarodnem zborovskem tekmovanju Franz Schubert, ki je potekalo od 15. do 18. novembra na Dunaju, je *Mešani pevski zbor Obala* iz Kopra pod vodstvom Ambroža Čopija osvojil prvo nagrado v kategoriji mešanih zborov. Poleg tega mu je mednarodna žirija s člani z Norveške, Madžarske in Avstrije podelila posebno nagrado za najboljšo izvedbo Schubertove obvezne skladbe s klavirsko spremljavo, ki jo je odigrala Veronika Koren, učenka prof. Aleksandre Alavanja na Umetniški gimnaziji v Kopru. Zborovodja Ambrož Čopi je prejel še posebno nagrado Fundacije Ferdinanda Grossmanna za izjemen dirigentski dosežek.

Dr. Dimitrij Rupel lobiral za NATO

WASHINGTON /STA/ - Slovenski zunanji minister Dimitrij Rupel je bil štiri dni v ameriški prestolnici. Minister se je srečal z namestnikom državnega sekretarja Richardom Armitageom in svetovalcem predsednika senatnega odbora za mednarodne odnose, demokratom Michaelom Haltzлом. Opravičil pa je tudi pogovore s številnimi senatorji in člani predstavnškega doma ter prijatelji Slovenije, med njimi z nekdanjim vodjem senatne večine, republikancem Robertom Dolom. Srečal se je tudi s senatorjem iz

New Jerseyja Robertom Toricellijem, ki je prejšnji mesec na slovenskega predsednika Milana Kučana in premiera Janeza Drnovška naslovil pismi z opozorilom, da Slovenija ne bo sprejeta v NATO, če ne bo vrnila premoženja italijanskim optantom in ameriškim Slovincem. Minister Rupel mu je očital, da je navajal neresnice o Sloveniji in mu predstavil resnični položaj.

Milan Kučan na zasedanju ZN

NEW YORK /STA/ - Slovenski predsednik Milan Kučan se je pred kratkim mudil v ZDA. V govoru na zasedanju 56. Generalne skupščine ZN v New Yorku je obsodil teroristične napade na ZDA in izrazil potrebo po sodelovanju pri ustvarjanju sveta, v katerem bo več miru.

Robertson se je zahvalil Sloveniji

BRDO PRI KRANJU/LJUBLJANA /RAZNI MEDIJI/ - Generalni sekretar zveze NATO George Robertson je v Slovenijo prispel na povabilo predsednika vlade dr. Janeza Drnovška in je ob tej priložnosti pohvalil napredek Slovenije ter se zahvalil za slovensko podporo v času konflikta na Balkanu in po terorističnih napadih 11. septembra letos. Robertson je povedal, da bo na vrhu zveze NATO v Pragi novembra prihodnje leto sprejeta odločitev o širitvi zavezništva. Katere države in koliko jih bo dobilo povabilo v članstvo, pa še ni odločeno. Robertson je označil Slovenijo kot močno partnerko zavezništva, obenem pa jo spodbudil, naj nadaljuje reformo oboroženih sil.

Novi direktor STA Stranka NSi protestira

LJUBLJANA /DELO, STA/ - Mesto direktorja Slovenske tiskovne agencije (STA) je z novembrom letos zapustil Tadej Labernik, ki je agencijo, ustanovljeno junija 1991, vodil od leta 1994. Labernik (univ. diplomirani novinar, 49) odhaja na položaj veleposlanika Republike Slovenije v Sarajevo. Skupščina družbenikov STA je za novega direktorja agencije imenovala Igorja Vezovnika (univ. diplomirani pravnik, 47), ki je bil doslej med drugim direktor televizije Kanal A. Toda Nova Slovenija (NSi) odločno protestira proti imenovanju nekdanjega vodilnega delavca Službe državne varnosti Igorja Vezovnika na direktorsko mesto Slovenske tiskovne agencije. NSi meni, da pomeni to imenovanje dodatno omejevanje pluralnosti slovenskega medijskega prostora in znižanje verodostojnosti Slovenije v mednarodni politiki.

Himalajska policijska odprava spet doma

LJUBLJANA/VEČER/ – V Slovenijo so se vrnili člani prve himalajske policijske odprave. Njen osnovni cilj je bil osvojiti vrh Co Oja na klasičen način, torej s postavitvijo treh višinskih taborov, a brez pomoči višinskih nosačev in brez dodatnega kisika.

Izšla študija o meščanski družini Ipavec

LJUBLJANA, 23. NOVEMBRA/STA/ – Pri založbi ZRC je izšla več kot štiristo strani obsegajoča študija o znameniti zdravniško-glasbeni družini Ipavec iz Šentjurja pri Celju. Njen avtor Igor Grdina je v svojem doslej najobsežnejšem delu združil znanstveno akribijo zgodovinarja z lepim slogom pripovedovanja in se pri tem izkazal ne le kot historik, ampak tudi kot "umetnik slovenske besede", je na predstavitvi povedal urednik publikacije Vojislav Likar.

Slovenija – družba vrhunskih znanstvenikov

LJUBLJANA/DELOFAX/ – Predsednik Milan Kučan je sprejel patologa Boštjana Luzarja in njegove kolege, ki so pripravili raziskovalno nalogo o vplivu encima telomeraze pri razvoju predrakavih sprememb sluznice grla, ki je bila deležna prestižne nagrade na zadnjem kongresu patolofov v Berlinu. Sogovorniki so predsednika seznanili s potekom raziskovalne naloge, Kučan pa je dejal, da je "lepo in prav, da Slovenijo v svetu poznajo po naših športnih dosežkih, je pa najmanj tako pomembno za našo državo, da Slovenijo poznajo tudi kot družbo vrhunskih znanstvenikov."

Prihaja evro

LJUBLJANA/DELO/ – Evro postaja skupna evropska valuta s 1. januarjem prihodnje leto, ko bodo v obtok dani še bankovci in kovanci. Slovenija pa bo na uvedbo evra morala še počakati. Najprej mora postati članica EU, nato pa pred uvedbo skupne valute vsaj dve leti prebiti v skupnem mehanizmu menjalnih tečajev.

Feltrin predsednik Slovenske konference

LJUBLJANA/VEČER/ – Svet Slovenske konference Svetovnega slovenskega kongresa (SSK) je pred dnevi izvolil svoje najožje vodstvo. Na tajnih volitvah so za predsednika izvolili Francija Feltrina, podpredsednika pa sta postala dr. Majda Kragelj Zbaničnik in dosedanji predsednik konference, Danijel Starman.

100 let gradnje Zavoda sv. Stanislava - prve popolnoma slovenske gimnazije

LJUBLJANA/STA/ – Pred stotimi leti je takratni ljubljanski škof Anton Bonaventura Jeglič v vasi Št. Vid pri Ljubljani slovesno blagoslovil in namestil temeljni kamen Zavoda sv. Stanislava. Jeglič je bil namreč prepričan, da je potrebno nujno ustanoviti gimnazijo in zavod, kjer se bodo dijaki vzgajali tako, da bodo kot intelektualci tudi zgledni kristjani.

Koliko zaslužijo Slovenci

LJUBLJANA/LJUBLJANSKE NOVICE/ – Slovenska povprečna bruto plača je v avgustu znašala 216.370 SIT. Povprečna neto plača pa znaša 135.831 SIT. Bruto povprečje je najnižje v sektorju kmetijskih dejavnosti, najvišje so plače v sektorju storitvenih dejavnosti (239.752 SIT). Največ so zaslužili tisti Slovenci, ki so zaposleni v zračnem prometu (bruto povprečje 468.502 SIT), najmanj tisti, ki so zaposleni v dejavnosti proizvodnje oblačil (122.839 SIT).

Uvajanje devetletne osnovne šole

LJUBLJANA/LJUBLJANSKE NOVICE/ Z letošnjim šolskim letom je v devetletnih osnovnih šolah uvedeno znanje preverjanje, t.i. nacionalni preizkusi znanja. Ob koncu prvega in drugega triletja (3. in 6. razred) bodo nacionalni preizkusi prostovoljni, prav tako ob zaključku šolanja, vendar slednji bodo prostovoljni le do leta 2005/2006. Takrat se bo zaključilo tudi poskusno uvajanje devetletne osnovne šole, preizkusi ob zaključku devetega razreda pa bodo postali obvezni.

Predstavili Vladimirja Kosa iz Japonske

LJUBLJANA/SVOBODNA SLOVENIJA/ – Svetovni slovenski kongres je 10. oktobra pripravil večer pod naslovom **Izza kongresa**. Predstavili so jezuita, misijonarja, pesnika, publicista, prevajalca dr. Vladimirja Kosa, ki že desetletja živi na Japonskem. O prijatelju je spregovoril pisatelj Zorko Simčič. Dr. Janez Gril je predstavil pesniško zbirko *O, svetloba, voda, zrak!*, ki jo je izdala založba Družina. Dr. Mitja Ogrin je predstavil Kosov prevod življenjepisa *Sv. Tomaž Akvinski*, pisatelj Gilberta Chestertona. Katarina Grzinič pa je predstavila Kosov prevod knjige japonske princeze Takamado za otroke *Ledena gora Luli*.

VEČER

Na Gradu Kromberk o dediščini predkrščanskih slovenskih osebnih imen - različne srednjeveške listine

NOVA GORICA/STA/ – V okviru predavanj, ki jih je v počastitev tisočletnice Goriške na Gradu Kromberk pripravil Goriški muzej, je profesor slovenščine in rušičine ter strokovni sodelavec ZRC SAZU Silvo Torkar predaval o dediščini predkrščanskih slovenskih osebnih imen v slovenskih priimkih in zemljepisnih imenih s posebnim ozirrom na slovenski zahod. Predavatelj je spregovoril o slovenskih rojstnih imenih, ki so se v tisoč letih korenito spremenila. Imena z razvidno slovansko podstavo so bila namreč v poznem srednjem veku izrinjena z imeni svetnikov, katerih jezikovna podstava je v večini primerov hebrejska, grška, latinska ali germanska.

S tem je bila našim prednikom vsaj na zunaj odvzeta slovanska identiteta, saj niti eno staroslovansko ime ni preživelo kot rojstno ime. Nekatera imena so se ohranila v priimkih, ki so se začeli med kmečkim prebivalstvom v večji meri pojavljati konec 15. in v začetku 16. stoletja, skrita pa so tudi v nekaterih krajevnih imenih. O njihovi razširjenosti pričajo različne srednjeveške listine, strokovnjakom, ki se s tem ukvarjajo, pa je v precejšnji oporo primerjalno slovansko gradivo.

Nova grobišča

SLOVENSKA BISTRICA/RAZNI MEDIJI/ – Slovensko javnost spominjajo na množične umore po drugi vojni različna, na novo odkrita grobišča. Med zadnjimi je zaklonišče v Slovenski Bistrici, kjer so doslej našli več kot 230 človeških okostij.

Katstrofalna slika pismenosti Slovencev

PORTOROŽ/DELO/ – Mednarodna raziskava je pokazala, da večina slovenskega prebivalstva (okrog 70 odstotkov) med 16. in 65. letom starosti dosega le prvo in drugo raven besedilne pismenosti.

Mariborčani so se tudi letos spomnili generala Rudolfa Maistra

MARIBOR/VEČER/ – Predstavljena je bila knjiga Bruna Hartmana o generalu Maistru. Prvega slovenskega generala so se spomnili tudi 23. novembra, ko je v prostorih mariborske univerze potekal celodnevni simpozij z naslovom *General Maister in naš čas*. Na simpoziju so predstavniki Maribora in Slovenske vojske, slovenski zgodovinarji ter kulturni ustvarjalci spregovorili o nekaterih novih ugotovitvah, povezanih z Maistrovim življenjem in delom. Ob simpoziju so vzporedno potekale tudi druge občinske dejavnosti, med drugim položitev cvetja in vencev pred Maistrov spomenik, kulturni program mariborskega centra mladih, slovesnosti v Maistrovi vojašnici ter šolske slovesnosti.

SIM ima predsednico

LJUBLJANA/GLAS SLOVENIJE/ – Združenje Slovenska izseljenška matica (SIM) je na občnem zboru, septembra letos, izvolilo novo vodstvo. Za predsednico so izvolili Milico Trebše Štolfa iz Izole. Rojena je v Ljubljani.

Razstava o izseljencih

LJUBLJANA/SOBOTA/ – Na dan sv. Rafaela, 24. oktobra, zaščitnika popotnikov in izseljencev, je bila v Muzeju novejšje zgodovine odprta razstava *Izseljenec – Življenske zgodbe Slovencev po svetu*. Razstava bo v tivolskem Cekinovem gradu odprta do aprila 2002. Idejni vodja razstave je dr. Marjan Drnovšek. Vidno mesto predstavljajo zgodbe izseljencev, ki imajo primorske korenine.

Kmalu resolucija o Slovincih po svetu

LJUBLJANA/DELOFAX/ – Če bo vse po načrtih, kar pomeni, da bi Državni zbor decembra sprejel predlog resolucije o odnosih s Slovenci po svetu, bi končno prišel na dan dokument, ki jasneje in konkretnije opredeljuje splošna ustavna načela o "skrbi za Slovence po svetu". Na zadnji seji komisije DZ za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu, ki jo vodi Franci Pukšič (SDS), so se obvezali za oblikovanje in uresničevanje strankarsko neobremenejene, načrtno in usklajene temeljne politike na tem področju.

Tečajnica Banke Slovenije

Srednji devizni tečaj
(23. oktobra 2001)

Država (enota)	tolarjev
EMU (1 EUR)	220,5764
Avstrija (1 ATS)	16,0299
Francija (1 FRF)	33,6267
Italija (100 ITL)	11,3918
Nemčija (1 DEM)	112,7789
Avstralija (1 AUD)	129,9419
Hrvaška (1 HRK)	29,8346
Japonska (1 JPY)	2,0240
Kanada (1 CAD)	156,9604
Švica (1 CHF)	150,9453
N. Britanija (1 GBP)	355,0811
ZDA (1 USD)	251,0830

Slovenija, moja dežela

KOPER

/STA/ – Grški veleposlanik Haralambos Hristopoulos je v Koprju odkril napisno tablo, s katero je trg pred koprskim Pokrajinskim arhivom uradno poimenoval po Joannisu Antoniosu Kapodistriasu, prvem predsedniku grške države v letih od 1827 do 1830, katerega družina izvira iz Kopra.

DOKLEŽOVJE

/VEČER/ – Orgle, "kraljica vseh glasbil", so nepogrešljiv instrument pri krščanskem bogoslužju. O novih so že dlje časa razmišljali tudi v župniji Dokležovje. Skupaj z občino Beltinci, župljani, botri in donatorji so naložbo po dolgih treh letih pripeljali h koncu. Nove orgle so nastale v škofijski orglarski delavnici v Hočah pri Mariboru, so mehanske izdelave in imajo 14 pojočih registrov. Skupno je v njih 858 piščali; 154 je lesenih, ostale so iz kositrove zlitine. Intoniral in uglasil jih je Drago Lukman s sodelavcem Sandijem Potočnikom.

ZREČE

/VEČER/ – V Termah Zreče so po zadnji obnovi in širitvi še posebno ponosni na savne. Šest različnih imajo, vse pa so uredili v posebni vasi, ki so jo tudi poimenovali Savna vas. Vse so urejene v značilni pohorski arhitekturi in iz naravnih materialov, ponašajo se tudi z imeni objektov, kakršne srečujemo na kmetijah. Tako lahko gredo ljubitelji tovrstnega sproščanja v čebeljak, kaščo, v klet ali podobne "objekte". "Posebnost je počivališče pod kozolecem," pravi Marija Deu Vrečer, direktorica Term, ki je hkrati "idejna mati" tega projekta. "Sem smo prestavili pravi kozolec, ki prej sicer ni stal na Pohorju, ampak v Leskovcu pri Krškem. Star je več kot sto let, mojstri so ga tu še dodatno obdelali, kolikor pa le mogoče ohranili prvotni izgled." V Savni vasi imajo tri klasične finske savne, dve parni z dodatki zelišč in infrardečo savno. V njih je lahko hkrati 160 obiskovalcev, še enkrat toliko pa na počivališčih.

NEDELICA

/VEČER/ – V Nedelici so Kovačevi 1877. leta zgradili cimprano hišo, ki se je ohranila vse do danes, seveda so jo Kovačevi obnovili. Hiša sodi v vrh etnografskega kulturnega spomenika. Čar domačije pa je še stoletna lipa, ki raste na dvorišču ob vodnjaku.

LJUBLJANA

/24 UR/ – Ljubljanski mestni svetniki so kljub nasprotovanju opozicijskih svetnikov po hitrem postopku sprejeli predlog o razglasitvi mestnega jedra - stare Ljubljane in grajskega griča - za kulturni in zgodovinski spomenik ter naravno znamenitost. Omenjeni predlog med drugim predvideva izgradnjo tirne vzpenjače na grajsko pobočje, ki naj bi začela obratovati junija prihodnje leto.

LOG POD MANGRTOM

/SOBOTA/ – V Logu pod Mangrtom je zapadel prvi sneg. Zimske idile v vasi pod plazom Stože žal ni pričaral. Leto dni po naravni nesreči je, glede (ne)varnosti vse tako, kot je bilo prejšnjo zimo. Živeti v Logu je enako neprijetno, čeprav bi moralo biti, po vseh obljubah odgovornih sodeč, narejenega veliko več.

MEDVODE

/VEČER/ – V Medvodah so slovesno odprli Dom starejših občanov *Zbiljski gaj*. Ob velikem pomanjkanju možnosti za domsko oskrbo pomeni izgradnja doma v mirnem gozdnatem okolju veliko pridobitev ne le za Medvode, temveč za vso Gorenjsko.

MORAVSKE TOPLICE

/VEČER/ – V skrajni severovzhodni regiji, v Pomurju, si ob sedanjih 26 občinah prizadevajo za ustanovitev še treh novih občin, in sicer naj bi iz sedanje občine Moravske Toplice nastala še ena, Bogojina, iz občine Ljutomer Mala Nedelja in iz občine Rošaševci Pertoca.

NOVA GORICA

/PRIMORSKE NOVICE/ – V Hitovem zabaviščnem centru Perla v Novi Gorici je potekala prireditev, na kateri so okronali vinsko kraljico Slovenije za leto 2002. Nova, že sedma vinska kraljica je postala 24-letna študentka gradbeništva Tjaša Koroša iz Križevcev pri Ljutomeru, njeni spremljevalki pa Tanja Papež in Saša Jerele.

Projekt "Stara trta"

MARIBOR/MELBOURNE

Zaključno poročilo koordinatorja projekta "Stara trta" v Avstraliji

Po treh letih planiranja, izpolnjevanja formularjev, dogovarjanja z mariborsko občino, občino Yarra Ranges v Viktoriji, Združenjem vinarjev vinogradniškega področja Yarra Valley in predstavniki slovenskih organizacij v Melbournu, **smo 23. septembra posadili potomko najstarejše trte na svetu, sadiko slovenske trte z mariborskega Lenta, na posestvu McWilliams Lillydale Vineyards v bližini Lilydala.** Sadiko smo posadili ob prisotnosti županje občine Yarra Ranges gospe Di Moore; tu pa so bili še predstavniki viktorijske in lokalne vlade, združenja vinarjev s področja Yarra Valley ter vseh slovenskih organizacij v Melbournu in okolici. Pri posaditvi je bilo prisotnih še okoli 400 obiskovalcev, med katerimi so bili mnogi v naših slovenskih barvitih narodnih nošah. Pravitako so bili prisotni tudi predstavniki vseh slovenskih radijskih oddaj v Viktoriji in melbournška slovenska TV ekipa, ki je celoten dogodek posnela na video. Tu so bili tudi Avstranci različnih narodnosti in tudi ti so se zamislili ob ideji našega slovensko-avstralskega sodelovanja. Vredno posnemanja, so dejali.

V uradnem delu so nas pozdravili viktorijski direktor *McWilliams Vineyards* Max McWilliams in predsednik Združenja vinarjev Wally Zug ter županja Di Moore, tudi ona je v svojem govoru pozdravila tovrstno sodelovanje. Zahvalila se je županu mesta Maribora Borisu Soviču, mestu Maribor in vsem Slovincem doma in v Avstraliji. Pohvalila je visok standard nastopajočih-slovensko mladino, ki je tako kvalitetno odpela nekaj pesmi. Seveda je bilo še več vzpodbudnih besed za nadaljnje sodelovanje in prav vsi so izrazili željo, da bi naj to srečanje postalo vsakoletno tradicionalno srečanje na tem prostoru, kjer smo posadili trto in kjer je županja odkrila tudi spominsko plaketo. Kot predstavnik slovenske skupnosti in koordinator projekta "Stara trta", sem na kratko predstavil kako je projekt potekal. Pozdravna sporočila mariborskega župana Borisa Soviča in ministra za kmetijstvo Francija Buta pa so v obeh jezikih prebrali znani predstavniki slovenske skupnosti in avstralskih medijev. Za to, da bi mariborska trta zdravo in dolgo rasla tudi v avstralski zemlji, je poskrbel pater Ciril Božič in trto blagoslovil nakar smo skupno odpeli našo slovensko pesem *Tam gori za hramom*.

Po zaključenem uradnem delu so predstavniki avstralske občine pogostili prisotne s prigrizkom in brezalkoholnimi pijačami.

Parola "Skupni projekti gradijo trajna prijateljstva", se je izkazala kot dejstvo, saj so se ob koncu prav vsi veselo poslavljali z besedami: Na svidenje prihodnje leto!

Posebna zahvala nastopajočim: *ansambel Melodija, Kvartet Fistic, Zalika Rizmal, harmonikarji Frank Petelin, Andrew Butinar, Jože in Janez iz Geelonga.* Hvala tudi vsem, ki so obarvali veseli dogodek z narodnimi nošami. Pravitako se zahvaljujemo Matiji Cestniku in njegovi TV ekipi, hvala vsem voditeljem radijskih postaj, ki so podprli ta projekt. Hvala tudi vsem, ki so organizirali avtobusne prevoze iz Geelonga, Diggest Resta, St. Albans in Verskega središča v Kew. Hvala vsem voditeljem slovenskih organizacij, ki so se udeležili prireditve ali poslali svoje zastopnike.

Hvala vsem Slovincem, zlasti tistim, ki so na posaditev trte pripeljali tudi svoje prijatelje drugih narodnosti.

Seveda bi zmanjkalo energije, če za hrano ne bi poskrbeli člani Slovenskega narodnega sveta Viktorije (SNS), Veseli lovci, društvo Svete Eme in še kdo. Hvala patru Cirilu za njegovo pomoč in blagoslov. Hvala tudi občini Maribor in McWilliams Winery ter občini Yarra Ranges za njihovo prijateljsko sodelovanje in pogostitev. Na svidenje ob prvi obletnici leta 2002!

– *Vinko Rizmal*
Iniciator in koordinator projekta
"Stara trta" v Avstraliji

Opomba: Tako je zaključen prvi del naloge, ki sem si jo zadal leta 1998. Ker je projekt "Stara trta" močno zbližal mnogo Slovencev v Melbournu in okolici, in ker so naši avstralski prijatelji podprli idejo vsakoletnega praznovanja ob obletnici posaditve, menim, da ima ideja za nadaljnje aktivnosti na tem področju odlično osnovo in zdrave pogoje za nadaljnje sodelovanja. Osebnost bom zavzemal, da bom vodenje projekta "Stara trta" čim prej predal vodilnemu odboru predstavnikov slovenske skupnosti v Melbournu in to takoj, ko bo to izvedljivo. Ker dokaj dobro poznam razmere, sem mnenja, da je bila moja dosedanja strategija organizacije tega projekta nujna in pravilna. V.R.

Zapisali so še v ...

RODNA GRUDA

Oktobrska številka, stran 6: Jasna Tepina objavlja pogovor z dr. Lucijo Čok, ministrico za šolstvo, znanost in šport.

Ministrica je dala kar nekaj dobrih pripomb in kritičnih predlogov, med drugim je dejala: "Resolucija (op.u.: o Slovencih po svetu) je osnova za zakonsko ureditev položaja Slovencev po svetu. Naša zakonodaja zdaj na primer ne omogoča znanstvenikom in raziskovalcem slovenskega rodu, ki živijo in delajo po svetu, da bi enakopravno s kolegi z domačih inštitutov in raziskovalnih organizacij kandidirali za proračunska sredstva. To moramo seveda spremeniti in omogočiti vsem raziskovalcem, ne glede na to, na katerem koncu sveta delajo, da se potegujejo za sredstva na javnih razpisih našega ministrstva. Predvsem bi radi podprli projekte, ki se bodo ukvarjali s problemi kulturne in arhivske dediščine Slovencev doma in po svetu, zanima nas tudi popis in ohranitev vse slovenske dediščine, kjerkoli že je raztresena – od domovine do Avstralije, Brazilije, Argentine. Prav zato, ker nas je malo, doma in po svetu, moramo poiskati in povezati vse naše potencialne za ohranjanje naše zgodovinske, kulturne in jezikovne dediščine ...". Dr. Lucija Čok v drugem delu pogovora pravi sledeče:

"Slovenska društva delajo z malo denarja in z veliko zagnanostjo čudeže, ki jih občudujem. Sama boljše poznam delo Slovencev v Avstraliji, kjer imam ostarele sorodnike, ki jih vsaj dvakrat na leto obiščem in tisti čas izkoristim tudi za to, da se srečam s tamkajšnjimi rojaki. Že nekajkrat so me povabili v **Slovenian Media House** (op.u.: V Sydneyju) in mi pokazali neverjetne dokumentarce, v katerih predstavljajo življenje in delo Avstralcev slovenskega rodu, dokumentarce, ki bi jim jih zavidala marsikatera nacionalna televizija. Videti jih je mogoče tudi na internetu, torej tudi doma. Prav žalostno je, da na primer niti nacionalna televizija ne naredi nič, da bi pomagala predstaviti življenje in delo avstralskih Slovencev v domovini. Ti prav zdaj zaključujejo projekt 'Kdo je kdo med Slovenci v Avstraliji'. Slehernega farmarja, gospodinjo ali kopača opalov slovenskega rodu obiščejo in prikažejo njegovo zgodbo. Neverjetno kako z majhnim denarjem delajo velike stvari. Matica bi jim lahko pri tem več pomagala."

SVOBODNA SLOVENIJA

V številki 44, od 8. novembra 2001 zapišejo v argentinskem slovenskem glasilu pod naslovom **Zedinjena Slovenija** in **Svobodna Slovenija** potrebujeta vašo pomoč med drugim tole: "... Danes se Zedinjena Slovenija nahaja v težkem finančnem položaju. Že vrsto let imamo visok primanjkljaj, katerega ne moremo več kriti ... Tako je društvo v nevarnosti, da preneha s svojim delovanjem, vključno z izdajanjem tednika Svobodna Slovenija ...". Zaradi tega je odbor sklenil zaprositi rojake, naj kupijo podporne bone po \$ 10.00, v zameno pa naj bi podelili nekaj dobitkov (računalnik, bivanje v počitniškem domu dr. Hanželiča v kordobskih planinah, barvni TV sprejemnik, mikrovalovno pečico in čistilec za zrak) ...

DEMOKRACIJA

Novinar Vinko Vasle v pogovoru z novinarjem Demokracije med drugim: "... Kar zadeva slovensko preiskovalno novinarstvo, smo bili legendarni v tistem času okrog Mladine in delno v obdobju 1991 do 1992 pri Delu. Naši preiskovalni novinarji v današnjem času pa so "legende" zato, ker jih ni ... Novinarji danes čakajo, če bo policija kaj odkrila, potem je v redu, če pa ne bo, jim je vseeno ... mediji pri nas so pač postali zelo samozadostni, uredniki pa večinoma avtonomnost razpumejete kot vrtiček, kjer raste lepo cvetje, trnja in plevela pa ne vidijo. Veliko novinarske profesionalnosti pa se skriva za "miroljubno koeksistenco" z oblastjo in vladajočimi. Še neuvrščeni niso, bog jim pomagaj! So uvrščeni in uglašeni na pravo linijo, ker je to pač začasno manj tvegano, nič kaj zahtevno in nič stresno. Namesto preiskovalnega, imamo tako nekonfliktno novinarstvo, ki je istem bregu z oblastjo, in čast zelo redkim izjemam ...

Sicer pa, ljudje, ki so dvakrat ostali na cesti brez dohodkov, brez služb, se težko še enkrat odločijo za še eno avanturo ...

VEČER

Po eni strani zgroženo spremljamo odkritja množičnih grobišč v Srebrenici ali Vukovarju, a se nas to v resnici ne dotakne globlje ... Za domača "odkritja" grobišč enako pobitih pa rečemo, češ "to se je dogajalo pred davnimi časi" ...

Filatelija

Drevesce želja

/VEČER/ – Mag. Alfonz Podgorlec, generalni direktor Pošte Slovenija, je v Trbovljah, skupaj s tamkajšnjim filatelističnim društvom, predstavil zadnji priložnostni znamki, ki izideta v okviru letošnjega programa Pošte Slovenija. Gre za novoletno-božični znamki.

Znamka **Drevesce želja** bo letošnja novoletna znamka, ki poskuša simbolizirati vse želje ljudi; zato je ilustratorka in oblikovalka Suzana Duhovnik izbrala več motivov: podkvice za srečo, srčki za ljubezen in žogice za veselje. Nazivna vrednost znamke je B; 1,4 milijona znamk je izšlo v polah, 300.000 v

enojnih zvežčkah, 600.000 v kombiniranih zvežčkah, skupaj z božično znamko z motivom *Kristusovo rojstvo*.

Oblikovalka Suzana Duhovnik je na znamki upodobila del krilnega oltarja iz cerkve sv. Treh kraljev nad Benediktom v Slovenskih goricah. Nazivna vrednost znamke je D, ki se kot B spreminja z inflacijo (beri: višje cene). Znamka je izšla v nakladi 100.000 v polah in 600.000 v kombiniranih zvežčkah.

Naslednje znamke bodo izšle 23. januarja prihodnje leto. Gre za pustne znamke, za znamke iz serije *Znamenite osebnosti* (na njih bosta arhitekt Jože Plečnik in pisatelj Janko Kersnik), za *ljubezensko znamko* in za *olimpijski znamki* (zimski olimpijada od 8. do 24. februarja v Salt Lake Cityju).

Urednik biltena mag. Bojan Bračič je v številki 38 tudi pojasnil odločitev Pošte Slovenije, da bo s 1. januarjem 2002 spremenila časovno prodajo priložnostnih znamk, ilustriranih dopisnic in ovitkov prvega dne; izdelke bodo vse pošte prodajale le šest mesecev od datuma izida.

"Za zbiralce je bilo nesprejemljivo dejstvo, da je moč neko vrednotnico, ki so jo kupili pred desetimi leti in vanjo vložili določena sredstva, danes kupiti po enaki ceni. Drugič: analiza prodaje je pokazala, da večina zbiralcev kupi priložnostne znamke v prvih šestih mesecih po izidu. In naposled: prodaja istega izdelka več let za isto ceno gotovo ni gospodarna." Bračič pravi, da poznajo spremenjen način prodaje znamk marsikje po svetu. Na poštah v svetu starih znamk sploh ni mogoče kupiti, v Nemčiji na primer že po mesecu dni po izidu. *Manfred Meršnik*

NOVI GLAS

Jurij Paljk razmišlja o pojavu uvajanja novih praznikov v Sloveniji, recimo praznovanje Halloween, ki ga sicer praznujejo v Ameriki in nima s slovenskimi običaji nič skupnega. Bilo naj bi keltskega izvora in je prišlo v ZDA z evropskimi priseljenci. Naučiti se bomo morali, da ga bomo praznovali tudi v Sloveniji. Najbrže se bomo morali naučiti tudi na to, da naši otroci nikdar ne bodo vedeli, kaj je sploh krhelj in niti ne kaj so Vahti, kot se bomo najbrž morali naučiti tudi na praznovanje Halloweena. Naučili smo se že, da naši otroci vedo, kako se po ameriško reče tevejčku in da imajo raje hamburger z vročim krompirčkom in kokakolo kot pa pašereto in domačo klobaso z zeljem in tudi ne vedo kako se reče pecivu, ki ga "starejši občani" poznamo pod imenom potica. Vedo tudi kako je ime

tistemu črnemu košarkašu Jordanu v Ameriki. In Halloween bo postal njihov praznik, to da je brez vsake kulturne vsebine in brez vsakega izročila, itak nikogar ne zanima. Je samo še en sad globalizacije ...

SOBOTA

Nam bo država 'vzela' morje? se sprašujejo v *Soboti* (priloga *Primorskih novic*), v intervjuju s specialistom za pomorsko pravo mag. Patrickom Vlačičem, ki pravi, da iz predlaganega zakona RS ni razvidno, da se Slovenija zaveda pomena morja. Absurdno je, da v predlaganem zakonu niti plaže niso omenjene kot javno dobro. Je pa še več drugih pomanjkljivosti. Država hoče morje poddržaviti, z njim pa bi bila podržavljena recimo tudi celotna Luka Koper.

Kultura Slovenija/Avstralija

Po štirih desetletjih novi slovenski pravopis

LJUBLJANA /STA/ – Po skoraj štirih desetletjih je luč sveta ugledal novi slovenski pravopis, ki bo kot moderni priročnik sodobne slovenščine v pomoč vsem uporabnikom slovenskega knjižnega jezika, naj v njem govorijo, pišejo, berejo ali poslušajo.

Novi slovenski pravopis je izšel pri Založbi ZRC pri ZRC SAZU, direktor centra Oto Luthar pa je napovedal tudi njegovo izdajo v obliki zgoščenke, do katere pa naj ne bi prišlo prej kot v enem letu in ne kasneje kot v dveh. Na več kot 1800 straneh bo ob pravopisnih pravilih, ki so v zadnji samostojni izdaji izšla leta 1997, v obsežnem slovarskem delu več kot 130.000 besed oz. besednih zvez (iztočnic in podiztočnic). Slovenski pravopis stane **23.100 tolarjev** in ga je že mogoče kupiti v knjigarnah. Slovarski del, ki so ga njegovi sestavljavci pod vodstvom akademika Jožeta Toporišiča priprav-

ljali dobrih deset let, je glede na stari pravopisni slovar iz leta 1962 skoraj dvakrat obsežnejši.

Kot je uvodoma dejal predsednik SAZU akademik France Bernik, se z njim bistveno dopolnjuje besedni zaklad, saj so v slovarski del uvrščene tudi besede, ki so bile še pred desetletji neznane. Pravopis med drugim prinaša zbrano občeimensko in lastnoimensko besedje, ki zajema slovenske občine, pošte, župnije, 500 najpogostejših slovenskih primumkov, imena domačih in tujih znanih osebnosti, imena zemljepisnih danosti in stvarna imena. Kot je pojasnil Toporišič, so za slovar zbirali in odbirali iz fondov Inštituta za slovenski jezik, pri lastnih imenih pa so izhajali tudi iz domačih in tujih slovarjev ter enciklopedij. Pomembno je pogloblje o prevzemanju besed v slovenščino iz okoli 40 pisav oziroma jezikov. Sicer pa bo uporabnikom pri uporabi priročnika v pomoč ne le splošno vsebinsko kazalo na začetku knjige, ampak tudi stvarno in razčlenjeno kazalo.

Zakladi ljudske modrosti

Pravica je kot vlačuga: ne da se tistemu, ki je brez denarja.

*

Eden je gospodar denarja, drugi njegov hlapec.

Ako bi se za nebesa tako pulili kakor za denar, bi bila premajhna.

*

Najlepša lastnost denarja je, da ga lahko podarimo.

NOVA KNJIGA

Uganke vaščanke

Ivan Cimerman (zaposlen na Slovenski izseljenski matici) posveča svojo najnovjšo knjigo *Uganke vaščanke* Angeli Arnuš, rojeni pred osemdesetimi pomladmi v domačiji Dominkovih, v Gorišnici na Ptujskem polju. Angela vsa ta leta še vedno skrbi za svojo toplo, prijazno, več kot tri stoletja staro, s slamo krito ognjišče pradedov. V posvetilu knjige še zapiše:

"Za prihajajoče rodove Slovencev, razseljenih po svetu, naj ne bo le muzej, etnološka in folklorna znamenitost! V podobnih hišah po Sloveniji utripajo živa srca naslednikov, saj so simbol poštenega dela, navad, običajev in zibel mate-rinega jezika ..."

"Uganke-vaščanke naj hrabrijjo tiste, ki so ostali na svoji zemlji. Vabijo naj one, še vedno naše ljudi, ki so za zmeraj ostali v tujini ..." pravi avtor.

UGANKE

Pod tem drevesom vaški zbor veljakov, upor, prostost in zakon je koval, kljuboval cesarjem in graščakom, slovenski kmet zavrnil davek, tlako ... Zdaj sredi polj drevo šumi, mladik milijona dva rodi, njen srčast list ponos budi.

***

Zaspana Micka mickasta, si vsa nerodna, bickasta! Čof! kravji rep te zdrami, golida prazna čaka pod nogami.

***

Pod velikim spi potepuh, pod malim smrči potepušček. Veliki ima sena poln trebuh, mali - le majhen trebušček.

***

Na slamni koči ded čepi, iz črne pipe dim kadi, če veter iskro razplamti, v pepelu domek se zgubi.

Lipa

Rana molza

Veliki in majhen kozolec

Dimnik

NOVI KNJIGI AVSTRALSKIH SLOVENCEV

Marjan Peršič Na usodnem razpotju Per astra ad Australia

Spomini kraljevega vojaka

LJUBLJANA /DELO/ – S čisto neplesnimi koraki je moral skozi življenje korakati avstralski Slovenec (op.u.: pok.) **Marjan Peršič**, nekdanji kraljevi vojak, pripadnik kraljeve vojske zunaj domovine. Njegovo spominsko pričevanje na več kakor tristo straneh je v minulih dneh dobivalo končno podobo za natis in bo pri Slovenski izseljenski matici v kratkem izšlo z naslovom *Na usodnem razpotju* s pomenljivim

prikrojenim latinskim podnaslovom *Per astra ad Australia – Preko trnja do Avstralije*.

Knjiga prinaša dnevnik, ki si ga je v usodnih letih pisal, in zgodbe, ki jih je doživljal na daljnem kontinentu. Po besedah urednika **Jožeta Prešerna** gre za izjemno pošteno pričevanje o preizkušnjah slovenskega izseljenca.

Spremno besedo je knjigi napisal pesnik **Bert Pribac**.

V takih dnevnikih se zanamcem ohrani tudi veliko tistega, kar je v medijih in tudi v prostorsko stisnjeni kroniki žal izpuščeno.

Marijan Lauko Glavno, da smo zdravi

SUNSHINE COAST, SYDNEY /GLAS SLOVENIJE/ – Marijan Lauko je svojo knjigo pripravljaval več let in končno mu je uspelo, izdal jo je v samozaložbi. Knjiga *Glavno, da smo zdravi* je natisnjena na formatu A4 in je vezana v plastično špiralo, naslovnica in zadnja stran sta pokriti s plastiko. Ima 179 strani, 13 barvnih in 4 črno belih fotografij.

V knjigi Marijan opisuje življenje izseljencev, ki so se morali navaditi na novo okolje, na nov jezik in bili sprva polni domotožja. Živeli so v upanju, da se bo v stari domovini kaj spremenilo in jim bo omogočena vrnitev. Marijan pravi, da bo bralec ob branju knjige potočil nekaj solz pa tudi nasmejal se bo.

Marjan Lauko se je rodil leta 1926 in se ima za Korošca. Leta 1946 je v Osijeku, v Slavoniji, maturiral na Trgovski akademiji, leta 1950 pa se je priselil v Avstralijo. Slovenščine se je pravzaprav naučil tukaj v Avstraliji in to v zadnjih letih, ker si je močno želel zapisati svoje življenske dogodivščine. V Avstraliji je moral sprva prijeti za vsako delo, najprej v Tasmaniji na "pick and shovel", kasneje pa je dobil boljše delo. Nekaj let je živel v Melbourneu, danes pa se oglašja iz queenslandskega Sunshine Coasta.

**Glavno, da smo
zdravi**
\$ 20.00
plus poštni stroški.

Prejeli smo za objavo ...

TRPLJENJE

*Beseda nima več moči,
ko v dušo val solza pridere,
ko žolča čaša, prazna že,
svoj zadnji nož v srce zadere.*

*Trpeti vajen si, zemljan,
trpljenja žig te še utrdi,
da križ nositi moreš vdan,
do groba lastnega čeri.*

*Če vžge se strast, če kri zavre,
da brat čez brata roko stegne,
trpljenje zna pregnati vse
ko z zadnjo smrti šibo dregne.*

*Trpljenje skupna nam je last,
trpini v tem enaki smo.
Najvišja dana nam bo čast
če vdano v dar ga sprejmemo.
Sydney, november 2001
Vipavski škrjanček*

New Zealand String Quartet na Gradu Dobrovo

NOVA GORICA /STA/ – V okviru abonmaja Hitove muze je bil na Gradu Dobrovo v Goriških Brdih koncert, na katerem je nastopil tudi *Godalni kvartet Nove Zelandije*. V njem so že od leta 1987 zbrani violinistka Helene Pohl, violinist Douglas Bellman, violončelist Rolf Gjelsten in Gillian Ansell, ki igra violo. Godalni kvartet Nove Zelandije (New Zealand String Quartet) se vsako sezono predstavi na več kot petdesetih koncertih. Glasbeniki nastopajo po Avstraliji, Severni Ameriki in Evropi, predstavili pa so se tudi že na turneji po Aziji. Njihov glasbeni repertoar vsebuje dela različnih glasbenih obdobij in slogov, radi pa širijo tudi poznavanje glasbe sodobnih novo-zelandskih avtorjev.